

INICIJATIVA POVEZIVANJA OBITELJI MEĐUSOBNO

Franjo JURAK

Uvod

Naslov koji sam sada pročitao govori o jednom problemu koji je danas općenito prisutan među ljudima. To je problem okupljanja. Na sve strane se misli, govori i radi na okupljanju, grupiranju ljudi koji imaju iste ili slične ciljeve. To je izazvalo i teologe pa preko njih dolazi i do teologije grupe, grupiranja, okupljanja. Da se u to uvjerimo, dovoljno je uzeti u ruke knjige pastoralne sociologije: Greinacher, Schreuder, Goddijn, Klostermann, Houtard, ili izdanja pastoralno-socioloških instituta.

1. Potreba okupljanja

Danas se čovjek sam sa svojim ciljem, svojim mislima, svojom ideologijom, svojom vjerom osjeća vrlo neugodno. Upravo zato jer je sam, jer je izoliran. Danas svi ljudi žive u nekoj vrsti dijaspore. Izgubljeni i raspršeni u mnoštvu drugih. A čovjek je društveno biće koje želi sebe i sadržaj svoga života komunicirati drugima ili pak sačuvati od drugih, da ne bude osiromašen. Individualizirani život koji je bio toliko svojstven prošlim stoljećima ostavlja čovjeka izoliranim i time osiromašenim, nesigurnim u životu. Zato dolazi do grupiranja, okupljanja u svim slojevima. Čovjek se na taj način čuva, napreduje i obogaćuje.

Sve je to djelovalo i na život Crkve. Industrijalizacija i urbanizacija stavljaju vjernike u jedno trajno stanje dijaspore u kojem se čovjek osjeća sam, osamljen, nesiguran u vrednote koje su do tada ispunjavale sadržaj njegova života. Takav je vjernik prisiljen da traži sebi slične, da se druži s onima koji jednako misle i koji imaju jednake ili slične probleme. Tako je u Crkvi počelo okupljanje na svim razinama.

2. Načini okupljanja

Iz ovog teoretskog dijela prelazimo na praktični dio, na konkretna okupljanja. Ali ne na svim razinama, nego samo s obzirom na obitelji. Postoje razni načini okupljanja obitelji. Prošle sam godine bio u Njemačkoj i tamo posjetio jednu novu župu u predgrađu Kölna. Razgova-

rao sam sa župnikom i u razgovoru mi je rekao: moram se pohvaliti, imam obiteljske grupe. Ima oko tridesetak obitelji koje su međusobno povezane, koje se mjesečno sastaju u nekoj od dotičnih obitelji, sačinjavaju grupe od po pet obitelji, posjećuju se. Na mjesečnom sastanku piju čaj ili kavu, razgovaraju, diskutiraju o problemima Crkve, politike i drugim pitanjima. Čitaju Sveto pismo i zajednički mole. Na sebe ne preuzimaju nikakve obveze. Sve se to odvija na slobodan način. S njima budu prisutna i djeca, ali ona se nalaze u posebnoj prostoriji i igraju se. Tako stvaraju krug novih poznanstava i prijateljstava. Žene ili sudjeluju u razgovoru ili pak u posebnoj prostoriji razgovaraju o svojim vlastitim problemima. Prema prilikama kod takvih sastanaka igraju se i razne društvene igre.

Ima i drugih načina okupljanja obitelji. Dvije gospođe iz Pariza posjetile su prošlog ljeta župu bl. Marka Križevčanina i pripovijedale o svom apostolatu. Profesorice su. Osim što okupljaju djevojke, okupljaju i roditelje svojih učenica. Organiziraju vjeronauk roditelja, osobito onih učenica koje idu na krizmu. Bilo je slučajeva kada su se odazvali gotovo svi roditelji ili barem jedan od roditelja, otac ili majka. Organiziraju duhovne vježbe za roditelje svojih učenica. Na jedne takve duhovne vježbe odazvalo se 300 roditelja.

Ima i drugih načina okupljanja obitelji. No ja ovdje ne želim iznijeti nekakav znanstveni referat o obiteljskim grupama, nego više jedno svoje svjedočanstvo o radu na okupljanju obitelji, o jednom načinu u kojem sam posebno prisutan. Govorit ću o Zajednicama naše Gospe ili kako se u originalu zovu »Équipes notre Damme«.

3. Zajednice naše Gospe

Što su to Zajednice naše Gospe? To je pokret, nije to organizacija. I to je prvo na čemu se želimo zaustaviti. Organizacija je radna cjelina koja služi određenim ciljevima na različitim područjima društvene djelatnosti (političkom, ekonomskom, humanitarnom, zdravstvenom, obrazovnom, religijskom itd.). Ona se raščlanjuje na sastavne dijelove, organe, koji opet obavljaju zadatke s obzirom na određeni cilj. Organe, odnosno elemente rada, treba skladno povezivati i koordinirati, tj. organizirati (Enciklopedija Leksikografskog Zavoda, sv. 5. 1961). Pokret je naprotiv stanje u kojem ljudi imaju doduše isti cilj i idu prema istom cilju, ali nisu strogo organizirani, povezani. Među članovima pokreta ima više slobode kretanja, a u organizaciji je sve točno predviđeno i organizirano. Za nas ova distinkcija ima svoje značenje, jer se mnogi plaše organizacije i jer je današnjem čovjeku mrsko sve što je strogo ili previše organizirano, a pokret je više slobodna stvar koja ne obvezuje tako strogo pa se stoga i više tolerira.

ZNG ili Ekipe su pokret koji ima cilj okupljati obitelji da mogu proživljavati svoju svakidašnjicu u Duhu Kristovu. One nastoje da preko svog u ljubavi sjedinjenog zajedništva dopru do izvora svake ljubavi i da se tako u Bogu obnavljaju. Iskustvo nas uči da današnji čovjek u modernom svijetu ne može živjeti ni egzistirati kao kršćanin ako je sam i ako se oslanja samo na vlastite sile. Biti kršćanin zahtijeva upravo

danas, možda više nego ikada, zajedništvo prožeto istim duhom i neprestanu komunikaciju s istomišljenicima i osobama koje idu za istim ciljem. Obitelji se okupljaju u zajednice s dva razloga:

1. da se očuvaju od negativnog utjecaja sa strane, 2. da razviju i do punine usavrše svoj bračni život u integralnom kršćanstvu.

Ta su dva razloga neprestano prisutna u grupama — ekipama, pa je o njima potrebno voditi računa.

Kako su nastale ZNG?

1939. godine okupio se jedan broj studenata oko svećenika Caffarella. Kad su završili studij i sklopili brak, osjećali su se osamljeni, i tužili su se Caffarelu: dok mismo bili oženjeni, uvijek smo se nalazili u nekim zajednicama, grupama, ekipama. Kad smo se oženili, više nigdje nemamo mjesta. To ih je navelo na zajedničko razmišljanje. Zauzeli su se i u kratko vrijeme formirali nekoliko ekipa koje su se počele sastajati i primjenjivati neka sredstva za puniji kršćanski život u braku. Nakon 8 godina iskustava konačno su oblikovane zajednice i prihvaćena neka vrsta pravila kao pomagala. Time je ZNG dobila svoju osnovnu fizionomiju, koja je i sada uglavnom ista. ZNG postaju duhovni pokret za duhovnu formaciju bračnih parova koji žele provoditi sve dublji kršćanski život u okvirima svoga bračnog zvanja ispunjenog obiteljskim odgovornostima, društvenim i staleškim obvezama, koji žele da se pomažu unutar jedne zajednice i koji prihvaćaju sredstva ZNG kao pomagalo i oslonac na tom putu. Taj se pokret brzo širio po svim zemljama: Njemačkoj, Engleskoj, Belgiji, Brazilu, Kanadi, Španjolskoj, Italiji, USA, Francuskoj, Luksemburgu, Mauriciji, Portugalu, Švicarskoj, Tunisu, a u najnovije vrijeme i kod nas u Hrvatskoj. Danas pokret skuplja oko 25.000 obitelji koje se nalaze u oko 5.000 ekipa a u svakoj ekipi nalazi se 4—7 parova. (...)

Za pokret je uzeta riječ zajednica da se na taj način istakne da se do cilja želi ići aktivno i zajednički. Zajednice su stavljene pod okrilje Naše Gospe.

Koliko vrsta ima ZNG?

Najprije su obične zajednice, sastavljene od bračnih parova koji stanuju relativno blizu jedni drugima i koji se mogu sastajati i posjećivati.

Zatim su »dopisne« ZNG. To su zajednice čiji su članovi geografski vrlo udaljeni i nemaju mogućnosti da se redovito sastaju i posjećuju, pa to nadoknađuju pismenim putem.

Napokon su i ZNG — udovice, koje su nastale 1957. g. Imaju istu duhovnost, cilj i ista sredstva kao i obične zajednice obitelji.

Duh zajednica

ZNG se stvaraju i okupljaju radi međusobne pomoći. Baziraju se na Bibliji koja ima veliku važnost u pokretu. »Zaista, zaista vam kažem, kad dvojica od vas mole nešto Oca moga, dat će im. Jer gdje su dvojica

ili trojica zajedno u moje ime, ja sam s njima« (Mt 18, 19—20), »Nosite breme jedan drugoga i tako ćete ispuniti Kristov zakon« (Gal 6, 2) ili »Brat potpomognut od svoga brata jest kao tvrdi grad.«

Ovdje se radi o međusobnoj pomoći raznih načina. Jedni drugima unutar zajednice nastoje otkriti Boga. Proučavajući zajedno teologiju braka, jedni drugima otkrivaju bogatstvo i sadržaj svoga bračnog života u Kristu. Pomažu si u molitvi unutar zajednice. Mole jedni s drugima i jedni za druge. Na svojim sastancima nastoje doživjeti Kristovu prisutnost. Njihova međusobna pomoć proteže se i na materijalna dobra. U tome žele ispuniti četverostruki zahtjev bratske ljubavi: davati, primati, tražiti, i znati odbiti u istoj ljubavi kada je nemoguće dati bez velike opasnosti za vlastiti brak. Tako su po ovoj bračnoj duhovnosti bračni drugovi u međusobnoj pomoći upućeni jedno prema drugome, zatim obitelj prema obitelji i zajednice prema drugim zajednicama.

ZNG obavljaju pripremu zaručnika, organiziraju obiteljske skupove (kod nas Šestine i Odra), provode apostolat gostoprimstva itd.

Duh ZNG očituje se i u svjedočenju

Članovi ZNG nastoje biti jedno srce i jedna duša, ljubiti se među sobom da na taj način postanu znak ili sakrament u svojoj sredini, svjedoci tajne Krista i Crkve. Ovdje se namjerno izostavlja riječ apostolat u vezi sa zajednicama. Ne kao da bi riječ apostolat bila strana ZNG. Svi su njezini članovi mnogostruko angažirani. No riječju svjedočanstvo želi se naglasiti ono bitno u zajednicama NG: da su usmjerene na produbljevanje svoga bračnog života, da su okrenute prema teologiji braka i da sve njihove aktivnosti izlaze iz proživljene teologije braka. Kod mlađih bračnih parova, kod nas i vani, osjećala se neka nelagodnost s obzirom na ovako formulirani duh ZNG. Mlađi bračni parovi, koji još ne poznaju ZNG, misle da je apostolat premalo naglašen. No to je teškoća koja je samo prividna. Produbljenje teologije braka ne zatvara bračne parove članove ZNG, nego ih otvara prema svijetu pred kojim treba svjedočiti o zaboravljenim vrednotama. Kad su nastale ZNG, većina je njezinih članova bila već negdje angažirana pa nije bilo potrebno naglašavati apostolat, nego ono što dotada bračni parovi nisu imali: produbljenje teologije braka. U vezi s tim problemom osnivač ZNG Caffarel kaže: »Kako mi je bilo divno konstatirati da pozivajući muževe i žene da se ljube sve dublje u svojoj obitelji, u svojoj zajednici, nismo ih pozvali na izolaciju, kako su se neki bojali. Kad se ljudsko srce razborito odluči da se otvori Kristovoj ljubavi, ona ga neopozivo proširuje na dimenzije cijele Crkve i cijeloga svijeta... Koliko puta sam vidio u našim grupama muževe i žene koji su, videći potrebe i teškoće članova svoje zajednice, shvatili bijedu i neljudske uvjete u kojima žive milijuni obitelji... i shvatili su da im je glavni zadatak da se angažiraju u društvenom životu.« To potvrđuju i iskustva samih obitelji: »Ova duhovnost potiče nas na apostolski rad...« »Kad jedna zajednica ozbiljno radi, onda iz njezine nutrine izvire potreba da se angažira prema van.« »S druge strane ima obitelji koje su dobre volje ušle u zajednice i u njima otkrile da trebaju

pomoći župu u apostolskom radu.« »Neke od mojih obitelji radile su već u apostolatu župe kad su ušle u zajednice. Nitko nije napustio svoj prijašnji rad.«

»Moram priznati da su mi zajednice pomogle da pronađem pomoćnike za sav apostolski posao u župi.«

»Moja je župa počela živjeti, a to u velikoj mjeri zahvaljujem jednoj grupi mladih obitelji. Želim to osobito naglasiti.«

»Život u zajednicama daje članovima mnogo veći osjećaj odgovornosti...«

»Kod obitelji iz svoje župe i iz svoje zajednice opazio sam sve veću otvorenost za društvene probleme, interes za socijalnu pravdu, a sve to kroz njihovu međusobnu pomoć. Mislio sam najprije da će te obitelji gajiti neku vrst kolektivnog egoizma, ali ne, zajednica ih je odgojila za svjesnu ljubav prema bližnjemu...«

Time zajednice NG dobivaju bitnu značajku žive Crkve. Postaju misionarske. Same svjedoče: »Zajednica nam je pomogla da budemo pažljivi prema drugima, otvoreni za sve probleme... Naši su se odnosi sa susjedstvom promijenili... Na radnom mjestu također primjenjujemo ovu ljubav... Naše ponašanje prema djeci također je drugačije.«

Prema tome, ova duhovnost ne stvara kod bračnog para i obitelji alijenaciju, opijum ili izolaciju, nego se takav bračni par — jer Krista uzima za svoj životni program — otvara svijetu oko sebe. Ovdje bih naglasio odnos ZNG prema župnoj zajednici. ZNG ne smiju biti građene na način predratnih naših vjerskih društava koja nisu izrasla unutar konkretne zajednice vjere i za trajno osvješćivanje dotične zajednice, nego su izrasla nekako sa strane i vođena i usmjeravana sa strane od jednog čovjeka ili grupe ljudi. To je i danas opasnost u raznim našim pokušajima. Potrebno je da ZNG rastu unutar konkretne zajednice i za osvješćivanje dotične zajednice bez manipuliranja sa strane. U protivnom dolazi do raslojavanja, što dovodi do grupašenja kao u Korintu: ja sam Pavlov, ja Petrov, ja Apolonov, a netko je čak i Kristov.

Ova je bračna duhovnost emancipirana duhovnost, nije neka vrsta svećeničke ili redovničke duhovnosti, nego je originalna, tj. posvećuje u brak i kroz brak.

Metoda ZNG

Da bi se ovaj duh mogao što bolje ostvariti, ZNG primjenjuju neka pomagala, sredstva, disciplinu. Odmah moram naglasiti da su zajednice u tim sredstvima vrlo slobodne i ne žele čvrsto obvezivati svoje članove, da se ne bi članovi osjećali kao u nekom nelagodnom obruču. ZNG žele najprije prihvatiti duh, a sredstva se uzimaju prema raznim okolnostima i nadahnućima. To je osobito važno kod stvaranja novih zajednica, posebno u krajevima koji imaju drukčiji mentalitet nego ondje gdje su zajednice započele živjeti. Princip je: sredstva ne smiju nikada ugušiti slobodu i osobnost.

Sredstva ili pomagala

Zajednica se sastoji od 4—7 obitelji. Nije dobro da bude veći broj, jer se tada teško radi, teže se upoznaju, ne dolazi do intimnoga prijateljstva, počinju se međusobno grupirati a rad na mjesečnim sastancima ne može se tako plodno odvijati.

ZNG obvezuju se da će se jednom mjesečno sastajati. Sastanci se upriličuju u stanovima bračnih parova, svaki put kod drugog. Time dolazi do veće intimnosti i upoznavanja nego da se sastanu na nekom neutralnom mjestu. Pogotovo nije zgodno da se sastaju u crkvenim prostorijama, jer se želi izbjeći klerikalističko obojenje ZNG.

Mjesečni sastanci ZNG

Jedna zajednica ili ekipa sastaje se jednom mjesečno. Dulji interval ne bi pogodovao zajedništvu. Sastanak je obvezatan. Izgleda ovako:

Bračni parovi dolaze bez djece. Pobrinu se da im netko čuva djecu da mogu što aktivnije prisustvovati sastanku (često su to članovi drugih ekipa koje nemaju u isto vrijeme sastanak. Održavaju se obično uvečer, kod nas od 7 ili 8 sati pa dalje. Kućedomaćin dočekuje i prima uzvanike. Takav sastanak traži od njega neki napor. Mora se pripremiti za primanje, prihvatiti okupljene i pomalo ulaziti u mistiku mjesečnog sastanka.

Posjedaju za stol i počinje zajednički obrok ili agapa. Predmoli i pozdravlja kućedomaćin. Počinje se zajedničkim obrokom da se prisutni prisnije osjećaju. Ljudi nisu našli ništa bolje od obroka da bi se skupili i stvorili veze: nije li ovo način kako se okuplja i pojedinačna obitelj? Zar ne okuplja Božji narod euharistijsko blagovanje? Djela apostolska pripovijedaju da su prvi kršćani »zajedno lomili kruh u svojim kućama i blagovali s radošću« (Dj 2, 46).

Kod tih zajedničkih obroka ne uzima se nikakav alkohol. Jako se preporuča da taj obrok bude što jednostavniji da kasnije to ne postane nikome teško, da obrok ne zauzme previše vremena na račun ostalog sadržaja sastanka, da ne dođe do natjecanja među bračnim parovima tko će bolje spremite. Za vrijeme agape razgovara se o problemima i događajima. Za te razgovore za vrijeme agape postavljen je jedan princip: da budu pod okom Gospodnjim, tj. da se ne razvodne, nego da se usmjeruju prema ostalom dijelu sastanka.

Iza agape počinje zajednička molitva. To nije molitva gotovih formula, nego potpuno osobna molitva. Svaki od prisutnih iznosi pred zajednicu svoje molitvene nakane da ga drugi potpomogne svojim molitvama. Te su nakane ili posebničke ili općenite već prema tome što dotičnom leži na srcu. Bračni parovi koje poznajem smatraju da su tako naučili moliti. Katkada su te molitvene nakane isprepletene psalmima. Kada jedan završi svoju molitvu, kaže Amen — kao znak da može drugi započeti. Molitve svih završava svećenik jednom zbornom molitvom.

Iza molitve čita se određeni odlomak iz Biblije. Čita ga jedan od prisutnih. Iza čitanja nekoliko je minuta šutnje da se lakše spozna poruka. Zatim svaki pojedini iznosi što njemu Duh govori kroz dotični tekst. Iskustvo pokazuje da je to izvanredna stvar; mene osobno izgra-

đivalo je posadašnjeno iznošenje biblijske poruke. Bračni se parovi na tim sastancima uče služiti Biblijom. Kasnije je čitaju i kod kuće zajedno s djecom. Često se razmišljanje nad Biblijom pretvara u osobnu molitvu.

Nakon toga bračni parovi razgovaraju o svom duhovnom životu prema duhovnosti ZNG. Govore o svojim uspjesima i neuspjesima u asimiliranju ove duhovnosti, o poteškoćama na koje nailaze. Što je veće zajedništvo među bračnim parovima, razgovor je jednostavniji. Kadkada budu to prave ispovijedi u zajednici, koje onda izgrađuju cijelu zajednicu. Dakako, ovdje se ne ide za tim da se povrijedi intimitet i osobnost pojedinca. S vremena na vrijeme javljaju se problemi, jer se neki žele previše otvoriti, a drugi se opet previše zatvaraju. Voditelj ekipe i duhovnik moraju u tome odigrati primjerenu ulogu. Ovi se razgovori često vode u duhu mjesečnog pisma. Iz Centra u Parizu šalje se svaki mjesec mjesečno pismo u kojem se nalaze vijesti ZNG u čitavom svijetu, rješavaju problemi ove duhovnosti i iznose se iskustva pojedinaca ili pojedinih grupa, ekipa. Mi prevodimo ta mjesečna pisma, umnažamo ih i šaljemo barem tjedan dana prije svakoj obitelji da se mogu bolje pripremiti za mjesečni sastanak. (Bilo bi bolje kada bismo mogli, barem djelomično, sami ispisati ta mjesečna pisma, da u njima bude više našega. No to je za sada vrlo teško.)

Iza toga slijedi diskusija na godišnju (mjesečnu) temu. U tim temama obrađuje se teologija braka, tako da su ZNG zapravo prilika gdje se bračni parovi mogu upoznati s teologijom braka. Evo tih tema: Ljubav i brak, Dar života, Putovi sjedinjenja s Bogom. To je za prve tri godine obvezatno. Nakon toga zajednice mogu birati razne predmete proučavanja kao što su: Seksualnost-brak-ljubav, — S djecom moliti, — Jedinstvo i kršćani, Pastoralna konstitucija Crkva u suvremenom svijetu; Obitelj i odgoj savjesti, Odgoj itd. Temu priprema bračni par zajednički, po mogućnosti prave bilješke i tako se spremaju za diskusiju, da time jedni drugima pomognu u proučavanju životnih problema. Katkada se pojedini bračni parovi još koji put mjesečno posjete da se bolje pripreme za mjesečnu diskusiju cijele grupe. Ti sastanci traju vrlo dugo. Zanimljivo je da rijetko kada prigovaraju da se ostaje predugo, makar se znade ostati i do iza ponoći.

Obveze svakog bračnog para

Bračni parovi preuzimaju svoje životno pravilo. Tu se ne radi o popisu i nagomilavanju raznih dužnosti, nego da se zacrta linija razvoja jednog bračnog para, da znadu što žele postići od svoga braka i da svoj brak ne prepuste stihiji.

Moliti jedanput dnevno zajedno sa svojom djecom, to je obiteljska molitva.

Moliti kao supruzi, sami, bez djece, da se po takvoj molitvi, kao bračni par, što više sjedine s Bogom i u Bogu jedno s drugim.

Povesti u djelo svaki mjesec takozvani »Razgovor u četiri oka«. Što je to? Psihološka je potreba da se bračni par povuče malo nasamo, da ispitaju stanje u svom braku, stagnaciju, nazadovanje ili napredova-

nje... Mnogo se toga nakupi u međusobnom životu što treba razjasniti na vrijeme da ne bi došlo do nepovjerenja. Prilika za takav razgovor može biti šetnja, a može se obaviti u crkvi ili u vlastitoj kući, ako mogu biti mirni i samo neko vrijeme. Razgovor se odvija pod »Okom Gospodnjim«. Time se želi stvoriti atmosfera međusobnog povjerenja i iskrenosti da razgovor ne bude međusobno optuživanje, nego pronalaženje izlaza da bračni drugovi mogu dalje rasti u Kristu.

Pročitati mjesečno pismo i mjesečnu temu.

Svake godine obaviti duhovne vježbe ili duhovnu obnovu.

Dati neki mali novčani doprinos da bi se svi ti materijali mogli štampati i slati, kako bi Centar mogao raditi.

Činiti djelo gostoprimstva prema zajednicama i drugim ljudima. (Neki su prigovorili da to nije za naš mentalitet. No, što je u toj duhovnosti što ne bi bilo i za naš mentalitet?)

Struktura ZNG

Svaka zajednica ima svoju obitelj voditeljicu, koja je odgovorna za okupljanja, za mjesečni sastanak itd....

Takva obitelj uvodi novu zajednicu u ovu duhovnost dok se ne osamostale.

Svaka zajednica ima svoga svećenika kao duhovnika, ali njegova uloga u zajednici nije primarna. On okuplja, savjetuje, prisutan je na mjesečnim sastancima. Sudjeluje u diskusiji samo onda kad je direktno upitan i kad se postavljeno pitanje ne može riješiti bez njegove pomoći. Ta je uloga jako delikatna i svećenik mora paziti da Zajednica ne bi bila neke vrste škola u kojoj bi on bio šef.

Također je delikatna stvar početak nove zajednice. Članovi se moraju najprije upoznati sa svom duhovnošću pokreta da bi mu slobodno mogli pristupiti i efikasno djelovati.

Postoji i obitelj za vezu koja povezuje više zajednica.

Postoji i Centrala koja se sastoji od obitelji i svećenika. Ona obavlja administraciju i pokreće cijelo tijelo.

Crkveni dokumenti o ZNG

1) Papa Ivan XXIII na kongresu ZNG u Rimu 1959. god. govorio je pred tisuću bračnih parova: »Kolika je radost za nas primiti danas 1000 obitelji koje pred nama zastupaju sve ZNG. Koliko li je onih koji do današnjeg dana teže k dubljem duhovnom životu. Nakon dvadeset godina postojanja vaš je Pokret okupio u raznim zemljama velik broj obitelji čiji su članovi tvrdo odlučili da budu vjerni, uz pomoć Božju, milostima sakramenta ženidbe i svojim zadacima apostola u Crkvi i svijetu. Vaš dolazak, dragi hodočasnici, donio nam je radost i utjehu.« (Mjesečno pismo 1960.)

2) Papa Pavao VI na Kongresu u Rimu 1970. god. prima 2000 bračnih parova i potiče ih da ustraju u svojoj duhovnosti. (Govor Sv. Oca obiteljima Zajednice naše Gospe, 4. 5. 1970.)

3) PO 6,3: »Isto tako neka se posebno brinu o mladeži, a povrh toga o supruzima i roditeljima. Poželjno je da se ovi okupljaju u prijateljske zajednice u svrhu međusobnog pomaganja da bi u životu, koji je često težak, mogli lakše i potpunije kršćanski djelovati.« (Presbyterorum ordinis, Dokumenti Drugog vat. koncila, Kršć. sad. Zgb. 1970.)

4) »Svjedok sam razvoja Zajednica NG u Francuskoj i u svijetu. Poznat mi je duhovni napredak obitelji koje im pripadaju. Sretan sam da mogu izraziti Centrali što mislim. Drago mi je da kao biskup onoga mjesta gdje su ZNG osnovane, pošto sam proučio Pravila koja su mi bila podnesena, mogu izraziti Centrali da potvrđujem Zajednice. One su plod dugog iskustva koje je pokazalo kako vodeća grupa, koja je u isto vrijeme i čvrsta i elastična, potiče napredak u bratskoj ljubavi i u pozitivnom zračenju obitelji. Neka svi ostanu vjerni prvotnoj ideji i osnovnim osobinama pokreta: duhovnosti, nadnacionalnosti i laičkom vodstvu.« (Pismo Kardinala Feltina, nadb. Pariza, Zajednicama 1960.)

Literatura: *Lettre des Équipes Notre Dame*, Paris 1967.